

ŠELE NEKAJ LET je od tega, od kar je Hitler rožljal in pognal svet v pokolj. Posledice so na sliki. In militaristi, ki se iz zgodovine nikoli nčesar ne nauče, zopet rožljajo.

Nepokoj v Evropi, v Aziji in drugje še vedno narašča

General Charles de Gaulle hoče oblast nad Francijo. — Novo fašistično gibanje v Italiji. — "Revolucije" v latinski Ameriki

Vzlic vsemu ameriškemu in angleškemu prizadevanju, da se baji zapadno Evropo pomirilo in stabilizalo, je bil trud do sedaj neuspešen.

Položaj v Franciji

Posebno v Franciji so se do sedanj ameriški napori slabo obnesli. Gospodarsko se še ni mogla izmotati iz silnih težav, inako ne bi bila pomagala Amerika, bi stari ekonomski red v Franciji že skrhal. Sedanja francoska koalična vlada ima v parlamentu le majhno večino. Stranke, ki jo tvorijo, imajo med sabo le malo skupnega. Največ jih druži strah pred komunizmom. In soc. stranka pa se boji tudi rastoče moči de Gaullovega gibanja.

Dva ekstrema napredujeta

Stranka, ali gibanje, ki mu načeljuje general Charles de Gaulle, je imelo minuli teden svojo konvencijo in pa masne manifestacije, ki so sedanje kraljevine francoske republike jako vznemirile. General de Gaulle je imel ob tej priliki več govorov, v katerih je ognjevito trdil, da ne bo dolgo, ko bo Franciji vladala njegova stranka. Ker da za rešitev Francije ni drugega izhoda. Nevaren da je komunizem in pa slabost ter neodločnost sedanjih vladajočih strank.

Kako misli de Gaullovo gibanje priti na vlad? De Gaulle je ob tej priliki odgovoril na to vprašanje. Demokratično, seveda, ako mogoče. Toda ako bodo sedanje vladajoče stranke "manipulirale" z volitvami, tedaj se bo francosko ljudstvo, združeno pod de Gaulleom, poslužilo drugih potov.

To se pravi, de Gaulle hoče na vlad in če je ne dobi demokratično, se bo poslužil sile.

Mussolini pod drugim imenom

Tako je storil tudi Mussolini. Ker ne bi mogel zmagati demokratično, se je poslužil sile, da je premagal "komunistično nevarnost". Enako obeta storiti general de Gaulle. In tudi njegov

(Konec na 5. strani.)

Ali vam je naročina poteckla . . . ?

Tekoča številka Proletarca je

2152

Ako je številka tik VASEGA imena na NASLOVU na PRVI strani nižja, to pomeni, da vam je naročina poteckla za toliko tednov kolikor je številka v vašem oklepaju nižja od gornje. Prosimo, obnovite jo!

Prihranite nam s tem pri delu in na poštnini!

Čemu označiti vsak pomirjevalen predlog USSR za "mirovno" ofenzivo?

John S. Knight je definiral Dean Achesonovo neujedno odklonitev Stalinove ponudbe za sestanek s Trumanom za "idijotsko diplomacijo". Svoj uvodnik o neupravičeni taktilki državnega departmata glede tega incidenta ima v čikaških Daily News z dne 12. februarja in v štirih drugih dnevnikih, ki jih izdaja v Michiganu, Chicagu in Floridi.

Ta časniški magnat je v politiki konservativnem republikancem, torej se mu ni batiti, da bo kdaj poklican pred kongresni odsek za raziskovanje "protiamerških" aktivnosti.

Stalina je vprašal o njegovem stalištu glede raznih spornih stvari, — kot je bilo že komentirano, Kingsbury Smith, ravnatelj evropskega urada Hearstove novinske agencije International News Service.

Eno glavnih je bilo glede da-l bi bil (Stalin) pravljjen govoriti in se sporazumeti o njih s predsednikom Trumanom. Odgovoril je pritrjevalno, ravno tako o problemu, ki ga povzroča spor radi Berlina.

Predsednik Truman je parkrat v sali omenil, da "old Joe" ni slab, da je z njim lahko govoriti in upa, da se bosta enkrat sešla v Washingtonu. In ob neki drugi priliki pozneje pa je govoril o sestanku z njim resno. In prav resno je nameraval poslati k njemu lastno leta svojega zaupnika vrhovnega sodnika Vinsona. Namen mu je izpodbil takratni državni tajnik. Sedaj pa se je oglašil novi državni tajnik Dean Acheson z zasmehljivim tonom, da sestanka ne bo—in nato mu je pritrdiril že Truman, češ, da tudi ako Stalin pride v Washington — bomo že kaj govorili z njim, n. pr. o vremenu . . .

Temu pravi omenjeni žurnalist "idijotska diplomacija". Čemu označiti vsako mirovno gesto, ki pride iz Moskve, za "sovjetsko propagando". Nameč, za tako, v kateri ni nobene iskrenosti temveč samo zavratnost.

Ta psihologija, ki jo goji naša vlada, stane ameriško ljudstvo od 20 do 25 milijard dolarjev na leto. Rusija pa vztraja v odporu in čak — pravi Knight — da se pri tem izčrpamo in tedaj bodo Zed. države v novi krizi. Podpora Marshallovega plana bo moral prenehati in tedaj bodo tudi zapadno evropske dežele pahnjene v "recesijo". Tako kalkulirajo na sovjetski strani, na anglo-ameriški strani pa, da bo Marshallov plan za rekonstrukcijo zapadne Evrope uspel in da sovjetski blok pa bo med tem postajal v primeri z zapadnim slabješi od meseca do meseca ekonomsko, politično in predvsem militaristično.

Tudi v Italiji nemir

Kakov v Franciji so med konservativimi tudi v Italiji pojavila želja po "močni" vladi. Dasi Jim je sedanji predsednik vlade de Gasperi več ali manj po godu, se jih vendarje ali "preveč" demokratičen. Delavcem nameč dopušča "preveč" svobode in cenzura je premalo stroga. Poleg tega tudi vedo, da bi bili pri zadnjih parlamentarnih volitvah zmagali bržkone levičarji, ako ne bi bilo tako močne ameriške

(Konec na 4. strani.)

Isti dan je bil članek o ameriški vnanji politiki z

(Konec na 4. strani.)

Vojni izdatki večji kot še kdaj prej v "mirnem" času

"Mrlje vojne" nas veliko stane, še dražja pa bo, kadar bo "vroča", ker tedaj bo treba plačevati tudi z življenji, ne samo z dolarji.

Od vsakega dolarja, ki ga plačate zvezni vladi sedaj v obliki davkov, gre 76c v vojne namene — nameč za kritje stroškov prejšnjih in za bodočo vojno.

Pomislite — vladni proračun za bodočo fiskalno leto, ki ga je predložil predsednik Truman, znaša 42 milijard dolarjev in od tega bo šlo 76c od vsakega dolarja za stroške, ki jih nam in drugim po svetu povzroča militari-

tarjem!

Kam bodo šli drugi centi od preostalega dolarja, ki jih prejme zvezna vlada?

Samo 6c od vsakega dolarja bo šlo za zdravstvo in v prid varnostnih odredb za socialno zaščitenje ljudstva; 5c na dolar bo potrošenih za varovanje, naših prirodnih virov — n. pr. gozdov itd.; 13c na dolar bo potrošenih za vzdrževanje vladne- da obsega in uradov.

Izdatki v vojne namene pa so v resnicu še celo višji kot pa 76c na vsak davčni dolar. Kajti v postavki 5c od vsakega dolarja za negovanje naših prirodnih virov so všteti tudi prezervacie, ki jih imajo komisija za atomsko energijo.

Zurnalista Walter Troha v Washingtonu je izračunal, da na podlagi teh izdatkov dela eden izmed vsakih 25 delavcev za vojaške stvari. Nameč, da gre vse njegova plača za militarizem, aki bi ostali 24 delavec janči ne plačali.

Od tri do štiri milijone delav-

cev je še vedno uposlenih zgolj

v korist naše oborožene sile, bo-

didi v gradnji bojniških, boj-

nih letal, vojaških barstev vrat-

v municipijski, v kemični indu-

striji za vojaštvo itd.

Moštvo naše bojne armade in mornarično moštvo šteje okrog 1,600,000 oseb. K tem je došteči še 900,000 civilnih uslužencev.

Ako računamo, da je uposlenih

teh delavcev v raznih obratih ka-

kih 60 milijonov delavcev, vi-

dimo, da jih dela nad 4 odstotke

v vojnih panogah.

Zo Poljsko Bolgarijo

V Bolgariji so ta mesec obtožili petnajst višjih duhovnikov raznih protestantskih sket špioniranja v prid ameriške in angleške vlade in pa intrigiranja proti obstoječemu bolgarskemu režimu. Čudno je, čemu bi imeli v pravoslavni Bolgariji protestantski duhovniki, kaj početi, aki morda niso res prišli v nju pod pretvezo misjonarstva, da špionirajo. V cerkevnih krogih v Ameriki in v Angliji pa je radi te obtožbe spet ogenj v strehi.

Tiskarna jednote ne bi bila več skupno v enem in istem poslopiju ampak separatna stavba.

Konvencija SNPJ se bo vršila v drugi polovici pri-

hodnjega leta v Detroitu.

Na omenjeni seji so razpravljali tudi o bodočnosti

Prosvete. Ker vsled raznih podrazitev značajo njeni

stroški bližu tisoč dolarjev na mesec več kakor pa do-

hodki, je bil dan v obliki predloga nasvet, da se je

tiska štiri namesto pet izdaj na teden.

Ker imata

Prosveta v jednotina tiskarna še vedno prilichen re-

zervni sklad, je večina sklenila, da ostane po starem.

Gl. upravnik Filip Godina je pojasnil, da so sedanji

tekmi med dohodki in izdatki kriva v glavnem povi-

šanja plač in skrajšanje delovnika. Toda list (dnev-

nik) za svoj obstoj je dolgo ne bo v nevarnosti radi

likvidne rezerve, ki jo ima za sabo.

Tako imajo torej težave za obstoj svojih glasil celo

finančno jako močne organizacije. Kajti vsak oddelek

se mora vzdrževati s svojimi dohodki, ali pa dobiti

podporo iz kakega posebnega skладa, ki je zbiran v

take namene.

V tej dobi sta dva glasila podpornih organizacij

šla "po vetru"—namreč z angleškim gradivom sta pri-

čela na prvi strani. In to je Prosveta (uradna izdaja),

ki ima po prejšnji konvenciji že štiri angleške strani,

in glasila ABZ, Nova doba. Ta je spremenila tudi gla-

vo v angleški naslov ("New Era"), "Prosveta" pa še

drži tudi na 1. angleški strani svoje staro ime v slo-

venčini.

V petek 25. februarja bo občni zbor delničarjev

Slovenskega delavskega centra. Treba bo izvoliti nov

direktorij in se pomeniti tudi o marsičem drugem. Čili

boste poročila raznih uradnikov, zato je potrebno, da

pridete vse, ki utegnete, ali pa pooblastite koga dru-

gega, da vas zastopa. Seja se prične ob 8. zvečer na

2301 So. Lawndale avenue.

Dan pozneje — v soboto 26. februarja, pa bo letna

seja delničarjev Jugoslovanskega hranilnega in po-

sojilnega društva v Lawndale Masonic templu, 2300

So. Millard Ave., torej tik našega centra. To bo ob

enem jubilejnem slavnost tegu društva, zato tudi je na-

jeta tako velika dvorana.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

V Washingtonu deluje skupina ubežnih bivših političnih vojnikov, ki je delzel sedanjega sovjetskega bloka pod firmo "kmečke unije" ali "zeleni internacionale" za strmolaglavljene vlad, ki so sedaj na krmilu. V tej zvezni so Stanislav Mikolajček, ki je njen predsednik in se oglaša za voditelja poljske kmečke stranke, ki pa ima sedaj povsem drugo vodstvo; Ferenc Nagy, bivši predsednik madžarske vlade; dr. Vladko Maček, bivši vodja hrvaške seljačke stranke; vodstvo je pustil čim je nastala vojna in ga prepustili brez odpora Mussolinijevemu agentu, "poglavniku" Ante Paveliću; nato je postal pred "komunisti" z njim vred; iz Bolgarije je tu bivši kmečki vodja G

PRIPOVEDNI DEL

Miško Kranjec:

Fara Svetega Ivana

ROMAN

(Nadaljevanje.)

Njuno življenje je bilo preprosto, pa vendar nekam čudno, ne bilo bi mogoče natančno pojasniti, v čem je bilo čudno. Bilo je kakor skrita bolezna, nad katero obupajo vsi zdravniki, bolezna sama pa se kadar koli pojavi.

Konrad Sušnik je bil doma v goral ob Trojanskem klancu.

Doma so imeli gostilno. Oče je bil župan, samozavesten, pa tudi domišljaj človek. Te lastnosti je podoboval mal Konrad po očetu in se je po očetovi tiki volji v šoli podpisoval Schuschnigg, ter učiteljici, ki se je spomnila ob tem, trdil, da se njihov rod od vekomaj tako piše. Učiteljica, vneta rodoljubkinja predvojnega kova in starega slovanstva, mu je dokazovala, da pride to ime od besede "suh", ne pa "suh", in da slovenski "s" prav toliko velja kakor nemški "sch", pa da se kratko malo piše on Sušnik ip ne Sušnik, najmanj pa Schuschnigg in da ona tega ne bo dovolila. Ker res ni dovolila, je vneta rodoljubkinja odfrčala nekam še dalje v gore, mal Konrad pa se je podpisoval še naprej po svoji in očetovi volji vse tja do poloma prve svetovne volje. Ko je Konrad zaprosil za službo v Jugoslaviji, mu še na misel ni prišlo, da bi Jugoslaviji kljuboval, kakor je nekdaj kljuboval svoji učiteljici.

Tik pred prvo svetovno vojno je bil Sušnik sodnik v nekem štajerskem mestecu. V istem mestecu je na pošti poleg črnega poštarja z načiniki na nosu sedela mlada, komaj devetnajstletna poštarka Mica Horvat, se pri delu naslanjala na mizo tako, da so njene pojne, nabrekle prsi počivala na tej mizi kakor zrele dinje. V obraz ni bila nič kaj lepa, zato pa je bilo v njej nekaj drugega, da je možke z luhkoto "navijala okrog prstov". Bilo je na neki način razumljivo, ker je bila doma iz gostilne, kjer so jo kmečki fantje še takoj rekoč smrkljo "potkali po ritki", jo vinjeni objemali, "kraldi" poljube, nad čemer se ni hudo zgražala in se je doraščajoča "naglo" spuščala v večje ljubezni, če ne drugod, pa kar na senu. Ker je imela še brata, ki je bil dolochen, da prevezame doma posestvo in gostilno, in ker je oče hotel nekaj gospodkosti v hiši, je bilo naravno, da so jo poslali v meščansko šolo, nakar je odšla v poštno službo. Tam jo je srečal Konrad Sušnik. Dasi se je sprva otepal okrog nje samo kot okrog jablane z lepim zrelini sadjem in na poroko, čeprav ji jo je oblubljjal, ni misili, predvsem, ker je vedel, da tudi drugi otresajo ja-

Ce bi ohranila samo hišo ter vinograd in bi on dobival svojo pokojnino, bi pri Svetem Ivanu kaj lahko živel. In tako se jima je večer junegna življenja pričoval v najlepši luči.

Bolka s tega drevesa, je kasneje, ko se je njen brat smrtno ponesrečil, kar resno začel misliti na zakon z njo. Mica, ki bi moral domov, da po bratu prevzame gospodarstvo, je rajši živel v mestu kakor na vasi. Zato sta se kar hitro sporazumela, ne da bi med njima bila kaka večja ljubezen.

Vojno je Konrad srečno pretolkel v zaledju in posiljal slovenske fante na fronto. Da se s tisto poroko ni bil navezel na Svetega Ivana in Slovenijo, bil po razpadu Avstro-Ogrske odšel kam v Avstrijo. Tako pa je moral posloveniti svoje ime in zaprositi za službo. Dasi se s politiko ni nikdar ukvarjal, je z ljudmi prišel povsed navzkriž. Povrh je — v Sloveniji v desetih letih služboval v treh krajinah — imel smolo, da je povsod naletel na kakega nekdanjega znance, ki se je prav dobro spominjal ne samo njegovega "schuschnigovanja", marveč tudi njegovega avstrijakantstva ali njegovega vojnega priganjstva in ravnanja s slovenskimi fanti in celo ovdrušta. Ta srečanja z nekdanjimi znanci so mu zagrenila "ljubezen" do domovine, do Slovenije, zaprosil je za službo na Hrvaskem, od koder je počasi odšel še globlje v državo, v samo Srbijo. Tam je našel svoj zaželeni mir in kaj ugodna tla za svoje zelo samovoljno sodnokovanje. S tistimi kraji in ljudstvom se je nad vse hvalil: v takem izobilju ni živel še nikdar. Ljudje da mu prinašajo vsega, kar hoče. Imenitni ljudje! Pri tem pa ni pozabil norčevati se iz njihove zaostalosti, iz njihovega balkanstva. Spotikal se je seveda tudi nad cirilico: "Ali je to sploh pisava? Zapišite, prosim vas," je pričeval trgovcu Podlesku, "bedo štititi" v cirilici. Bože, bože! Kakšna strahota. In še na misel jim ne pride, da bi opustili te svoje palice in prevzeli našo, poštemo evropsko, slovensko pisavo." Pri tem je možak pozabil, da nekoč on sam ni hotel prevzeti naše poštene pisave, pač pa se podpisoval Schuschnigg, zaradi cesar je morala leteti neka učiteljica, in da je tisto njegovo pisanje bilo vse kaj drugega kakor srbska cirilica.

Kot sodnik ni mnogo zaostal za nekdanjimi turškimi kadiji, razen da je on od ljudi jeman na lep način. V resnicu so jima ljudje prinašali najboljše od svojega siromaštva. A niti to niti njegova plača ni zadoščala za njuno razispino življenje. Oskrbnik Miha Kuhar je moral kader koli poslati dohodek s posestva. Celo odpredala sta nekaj zemlje. Sicer pa, tako sta dognala, da smrti bosta imela dovolj.

Tako življenje, ko je ljubezen kradla z naglico in kjer koli, pa tudi kader koli, je bilo razburljivo za njeno notranjost. V večem nihanju med svojo telesnostjo in v strahu pred Konradom, da bi jo ujel, jo je sililo k pijači, v kateri je hotela nekaj zadnjega urejeno.

Ob tej vrhniti je bila vendar že nekoliko pomirjena. Ne da bi se tudi zdaj "spotoma" komu ne vrgla v naročje v vsem žarom, temveč so minila leta, minila je njeni mikavrosti, da bi si jo kdo poželel. V obraz je postala naravnost grda. In ker njena sláve ne včas zlahka našla koga, ki bi jo tešil, je začela le še bolj popivati in postala je naravnost zamikra. Docela se je zanemarila. Kadila je ves dan, ves dan pil, kvartala z moškimi po cele ure, kvartala huje od moških, tako da Miha Kuhar ni nič pretiralo, kar je povedal Gizi o njej.

Toda za svojega Konrada je še vedno neverjetno skrbela. Zdela se je, da poleg nekdanjega strahu pred njim rase v njej do njega tudi neka svojevrstna ljubezen: tista, ki se razvije med starci, ko čutijo, da bodo prej ali silej ostali sami. Ljubila ga je na neki način kakor devica svojega oboževanega junaka.

2.

Ko sta se sedaj vrnila, ni bilo nič drugeče: zaživel je vse tisto v tem domu, kar je živel vedno.

Pripeljala sta se popoldne pred svetim večerom s poštnim vozom, kakor sta imela vedno navadno. Spotoma sta dodobra izprasha voznika o vseh novicah pri Svetem Ivanu. Do ljudi nista kazala nikake gospodkosti, posebno Mica je postajala čedalje bolj klepetava in ni izbirala, s kom klepetata. Zdaj je celo rada imela svoje kmečke ljudi, kakor bi se po dolgih letih vračala v kraj in v mladost svojega najlepšega, ivanovskega življenja.

Pred pošto ju je že čakal Miha, ju pozdravil, jima pomagal z voza in to za njima nesel dva velika kovčega.

(Dalej pričodnji.)

Naročite si jubilejni Ameriški družinski koledar za leto 1949. Stane \$1.50.

Drawn by William Gropper

KAKO BODO REŠILI ŽELEZNIŠKO Vprašanje v LJUBLJANI?

Ze v stari Jugoslaviji je bil v Ljubljani železniški promet zelo močan. Danes pa se je celotni promet v slovenski prestolnici še povečal. V zvezi s tem so se pojavili številni problemi, med katerimi pa je zlasti vprašanje ureditve železniškega prometa v Ljubljani postal nad vse pereče. Zaradi aktualnosti življenskega vprašanja slovenski prestolnico se pristojne oblasti pripravile glavne osnutek za njega rešitev, izdelale številne načrte, ki so nadvise zanimivi in so jih letos že pričeli izvajati, tako da bo v nekaj letih železniški vozišče v Ljubljani najmoderneje urejeno.

V čem je problem?

Zelezniško omrežje Ljubljane in bližnje okolice so vsemi napravami zgradili pred 100 leti. Ker jih niso bistveno spremenili, je razumljivo, da danes ne ustrezajo več potrebam sodobnega in seveda tudi močno počakanega prometa. Drug velik problem je v tem, da železniška proga sredi mesta močno ovira notranjost države in za inozemstvo. Ves tovorni promet, ki ne bo dovažal blaga v mesto, pa bo obnovi progi, ki bo lepo izboljšal življensko razmerje v mestu.

V Ljubljani je nova ureditev železniškega prometa postala nujna, ker je treba že železniške naprave modernizirati, razbiti oviro, ki jo predstavlja sedanja proga v mestu in ker brez rešitve železniškega vprašanja sploh ni mogoče pristopiti k izvajanju regulacijskega načrta slovenske prestolnice.

Prvi načrti

Potrebe rešitve ljubljanskega železniškega prometa je uvidela že stara Jugoslavija, toda do kakih resnih priprav ni nikoli prišlo. Danes pa strokovnjaki že izdelujejo obširne in podrobne načrte in v letosnjem poletju so prvi delavci že zasadili lopate in danes že izvrsujejo v neposredni okolici Ljubljane, na prostoru, koder bo tekla nova proga, obsežna zemeljska dela.

Pri reševanju železniškega vprašanja Ljubljane so strokovnjaki prišli do soglasnih ugotovitev, da je potreben ločiti potniški kolodvor od tovornega, ki ga je treba premestiti ven iz mesta. Razen tega pa je dokončno

Novi kolodvori

Razen navedenih naprav bodo v ljubljanskih predmestijih zgradišči še manjše kolodvore za osebni in tovorni promet, tako v Zalogu, Črnučah, Dravljah in na Viču. Povsem pa bodo odpravili del gorenjske proge v odseku od Šiške do sedanja postaje St. Vid. Namesto po njej bodo vlaki na Gorenjsko vozili po sedanjem kamniški železnični do Črnuč, od tam pa do St. Vidu po obnovi progi.

To so torej osnovne ideje nove ureditve železniškega prometa

ta v Ljubljani. Te ideje pa postajajo danes, ko številni prostovoljci in poklicni delavci že gradijo obvozno progo, stvarnost. Ko bodo spomladti prihodnjega leta pristopili k ostalim obsežnim delom, se bo v celoti pričel izvajati ves regulacijski načrt železniškega prometa, ki bo najmoderneje urejen in ne bo več oviral razvoja velike Ljubljane.

S. R.

Napredovanje elektrotehnične znanosti

Flourescenčna luč se danes že marsikje uporablja v praktične namene. Cevi s takšno svetlobo razširjajo tako imenovano mrzlo luč, ki ima seveda mnogo prednosti pred običajnimi žarnicami, ki pretežno razširjajo toplo energijo. Zanimivo je, da se nam jestivne, ki se pri običajni svetlobi rade pokvari, držajo časa pri flourescenčni luči. Dandanes ne uporabljajo več v modernih in velikih pralnicah, perila za zaznamovanje posebnega črnila, temveč posebej izdelano nevidno črnilo, ki se zaveti šele pod ultravioletno svetobo. Tudi novorojenčke zaznamujejo v porodišnicah že s tako flourescentno snovjo, ki je otroku popolnoma neškodljiva, pri običajni svetlobi nevidna, pa lepo čitljiva pod ultravioletno svetobo. Zamenjava dojenčkov je tako še prav posebno nemogoča. Že dolgo je znano, da z ultravioletno svetobo lahko razpoznamo tudi ponarejen denar od pravega. Tudi hrana se da v s flourescentno svetobo preiskovati z ozirom na njih pristnost in užitnost. Končno pa menimo še uporabo flourescence v bakteriologiji. Tu odpira čisto nove možnosti opazovanja mikroorganizmov. Tako se nam v flourescentni svetlobi zasveti bacili tuberkuloze rumeno rdeče, bacili tifusa rumenkastovolično ali rumenozeleno. Prav tako se zasvetijo rakaste novotvorbe v purpurni barvi, medtem ko se nerakaste novotvorbe sploh ne zasvetijo.

Vsa splošna napredna javnost je prošena na sodelovanje, da bo uspeh čim boljši.

PRIREDBA V KORIST PROSVETNE MATICE

Cleveland, O. — Tukaj, med naprednimi rojaki, se je pojavila akcija za priredbo v korist "Prosvetne matice". V petek zvečer so se zbrali zastopniki povske zborov "Zarje", "Slovana" in "Jadrana" ter dramatičnega društva "Anton Verovšek". Karsteri so ustvarili obris priredbe. V prvem delu bodo ti trije zbori podali koncertni program in v drugem pa A. Verovšek igro enodejanko. Priredba se vrši 20. marca ob 4. pop. v Slov. nar. domu, 6417 St. Clair Ave. Vstopna cena je 75c. Podrobnosti o tem bodo poročane pozneje.

Za boljši uspeh bodo razpoložena pisma društvo, včlanjenih v P. M. in tudi drugim. V pripravljalni odbor so bili izvoljeni slednji: Poljšak, predsednik; Mary Božič, tajnica-blagin in Sophie Kapel, John Zaitz in Joseph Derjava, nadzorni odbor. V-publicijski odbor pa John Steblaj, S. Kapel, M. Božič in L. Poljšak.

Vsa splošna napredna javnost je prošena na sodelovanje, da bo uspeh čim boljši.

Leo Poljšak.

Prodajanje otrok na Japonskem

V primitivnih agrarnih predelih Japonske je suženjstvo še vedno v veljavi. Revni starši prodajajo imovitom svoje otroke, ki potem, ko le malo odrastejo, delajo za svoje nove gospodarje in so njihovi podložniki vse življenje. Samo v eni prefekturi je bilo prodan po tej tradiciji v suženjstvo 2,500 otrok.

Evropa nas ne bo mnogo stala

Prvotna vsota, določena za Marshallov plan v pomoč Evropi je do malega izčrpana in zvezna vlada želi, oziroma predlagajo, da se pojavi takratne novotvorbe v purpurni barvi, medtem ko se nerakaste novotvorbe sploh ne zasvetijo.

Čemu označiti vsak pomirjevalen predlog USSR za "mirovno" ofenzivo?

(Konec s 1. strani)

ozirom na graditev miru v moskovskih "Izvestjah". Dolži našo vlado, da je z odklonitvijo Stalinove ponudbe za sporazum z Zed. državami jasno pokazala, da goji vojne namene in baš radi tega noči v spravo z vlado v Moskvi. Kajti ako bi prišle do sporazuma, bi morala prenehati z vsemi svojimi ogromnimi načrti "agresivne politike anglo-ameriškega bloka".

In sedanje še ta boj radi kardinala Mindszentya — torej se napetost povečuje!

Casopisje in radio v deželah sovjetskega bloka pa mahata po Marshallovem planu in po novo osnovanih zapadnih vojnih zvezi, v kateri bi bile tudi Zed. države in Kanada z vso svojo ekonomsko in oboroženo silo.

Bivši minister vranjih zadev v španski republikanski vladi — Alvarez del Vayo — piše v newyorški reviji

Nation, da je govoril na svojem sedanjem potovanju po Evropi z mnogimi ekonomi, med njimi z Gunnar Myrdalom, ki je načelnik ekonomske komisije Združenih narodov. Njen stan je v Švici. On je Alvarezu del Vayo kratko malo dejal, da ekonomska obnova Evrope ne bo mogoča drugače kot da se uspostavi srednjimi in vzhodnimi deželami.

Drugi ameriški ekonomske veščaki so morda nasprotne mnenja — posebno oni v državnem departmaju. Kajti ta oddelek je za izoliranje in za gospodarsko bojkotiranje Sovjetske unije ter njenih zaveznic s kakršnimikoli sredstvi. To pa ne bo privredno zapadne Evrope in ostalega sveta v mir pač pa v novo svetovno vojno.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

1727-1731 W. 21st Street CHICAGO 8, ILL.

Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno

★ ★ KRITIČNA MNENJA, Poročila in razprave ★ ★

LOJZE KRAKAR:

Le nekaj misli k Ulenspieglovim

Sestajstvo stoletje, stoletje tuge nasilstva, mračnih vrat, verovanje v kopernice in verski preklarij visi kakor oblak ob neurju nad Nizozemsko, nad deželo Flamsko, domovino Ulenspieglja. Stoletje, če povzamemo besede knjige, ko so sedeli zgoraj na oblasti tatarski troti, španski kralji, dvorjani in njim prilijenji grofje, spodaj marljive čebelice. Stoletje, v katerem je Karel, oče njegovega svetega veličanstva španskega in angleškega kralja Filipa, sejal smrt in pregnančno, sin pa se je zarotil, da bo rajše vladal pokopališču, kakor narodu krivoverci, flamskemu narodu. Stoletje, ko se je Lutrov uporniški ogenj razširil z Nemško tudi na Nizozemsko in tam grozil spodžati temelje papežkemu katoličanstvu, na katero je bilo naslonjeno špansko kraljestvo, ki se je smatralo za polnovrednega dediča nekdanjega rimskega.

Po Flamskem se širijo verski boji. Španski kralj posilja na vroča nizozemska tla svoje vojske, ki so vselej pripravljeni preoblači se v rabljevska oblačila in prižgati grmade pod nepokornimi domaćini, ki jih je opazil in potegnil za sabo val Lutrovega evangelijsa. Protestanti v ječu, na natezalnicu, na grmado! Na grmado s copernicami, ki žive v domisljiji mračnega stoletja kakor strahovi s človeško zunanjostjo in hudičev dušo, strahovi, ki se jih je treba batiti in jih z mečem naganjati na grmado! Vse to giblje, straši in tlači stoletje, ki mu je bilo usojeno, da je rodile Ulenspiegla, vzravnano drevo, zraslo iz flamske zemlje.

V tem času jezd po Flamskem hudomušni, večno veseli Klasov sin Ulenspiegel, ki ga mora mračnega časa ni izkrivenčila v pukljastega poniznega, temveč mu je prav njegova flamska trdoživost pomagala vzravnano zrasti v svoj čas, da bi mu odškal resnico s svojo prijeno in dobrotljivo hudomušnostjo, ki jo je podeloval preko očeta, sezganega na grmadi, od davnih rogov svojih svobodoljubnih prednikov. Rodil se je svojemu očetu (kakor pripremajo o njemu zgoda) v obubožanem flamskem mestecu nekako ob istem času, ko je v soncu španskega kraljevskoga dvora zagledal svet Filip, kralj med kralji in vladarji, katerih vrhovno pravilo je, da se vzajemno podpirajo zoper ljudstva, kralj in poznejši rabelj, ki si je z inkvizitorškim mečem pokoraval Ulenspieglovo domovino in številne druge dežele, do koder je segala moč njegovega kraljevskega žezla, fangoslovjenega od papeža. Fant Ulenspiegel, popotnik in romar, ljubimec in ljubljeneč, maščeval, ki mu pepel njegovega sezganega očeta trka na prsi, da se v njih oglasi maščevanje, in zdravnik zamračene cloveske

|

obsega dežele Flandrije, Anglije, Nizozemske, Hajnautja Zelandia—in ki ga danes ni več... Pa Ulenspiegel? Ulenspiegel je stal, Otipljiv leži pred tabo, njegove resnice te prevzamejo, kakor da bi bile izgovorjene danes. Koliko bolj so morale prevesti ljudi v času Charlesa de Costerja, vernega zapisovalca Ulenspieglovin dogodovščin in velikega pisatelja, v času ko se je že bohotilo trnje, ki ga je poseljal inkvizicija, čeprav se mu v njegovih časih ni več reklo takto kakor v času kraljevsko vladavina tirana Filipa.

Vnovoč sem te dni ob prebirjanju dogodovščin norčevega, večno veseloga in neugnanega Flamca Tila Ulenspiegla, čigar preprosti rod se ponaša z grbom treh srebrnih sveč na ozadju iz rjavega flamskega piva, dejal tisto, kar sem si dejal takrat, ko sem obračal liste Rollandovega "Miklavža Bregnona", veselega dobrivčnega, rojenega pod burgundsko trto, ki mu sladi življenje in vlivu do groba v usta vspremagujoči smeh. Takrat sem si rekel: "Glejte tako je trebarski pisati! Takole, odkrito in sproščeno govoriti s človekom. Govoriti z usti, ki jih je dal Roland svojemu Miklavžu, Coster svojemu Ulenspieglu, pisati z na stežaj odprtim srcem, da si vasko, ki se blagovoli ustaviti ob njem in ob njegovih besedah, izbere tisto, kar mu je najbolj pogodu, besede in misli, ki mu bo morda izvabilo smeh, neopazno pomešan z resnico in ljubezijo do človeka."

KOMENTARJI

(Konec S 1. Strani.)

Japonska in Hitlerjeva Nemčija, Francova Španija itd. Torej naj poseže v to gnezdo mednarodnih intrig tudi ameriška vlada. Bo saj videla, kaj se godi v Rimi. Truman s svojimi svetovalci pa se je odločil obdržati zastopnika v Vatikanu zaradi "mrzlice vojne", v kateri mu sveta stolica z vso svojo svetovno hiherarhijo pridno pomaga.

General Eisenhower se je pred letom umaknil iz vojaške službe in postal predsednik Columbia univerze. Nedavno pa ga je zvezna vlada pozvala nazaj in Washington za glavnega svetovalca v vojaških zadevah. Ker je bil med vojno vrhovni poveljnik zvezniške armade na zapadni fronti, to njegovo imenovanje lahko veliko pomeni, ali pa je mogoče le poteza za strašenje sovjetskega bloka v naši "mrzli vojni" z njim, ki jo bolj in bolj pospešujemo. Kajti oglasil se je baš iste dni, ko je Eisenhower prezel svojo novo vojno službo, nek drug naš general z bombastično izjavo, kako smo na polju oboroževanja dosegli nove iznajdbe, proti katerim se ne bo mogla boriti nobena militarična sila. In od kar je bil obsojen kardinal Mindszenty, je baje bilo poslanih predsedniku Trummu, državnemu depart-

mentu ter kongresnikom in senatorjem "milijone telegramov in pisem", v katerih pošiljajo apelirajo— naj nikar ne čakajo— naj udarjo po "komunizmu" takoj— saj imamo vendar atomske bombe... Svet torek postaja čezdaj bolj militantno "krščanski"— ali pa je hierarhije morda vedno bolj strah pred socialnim prveratom, ki se širi po svetu. In tudi za imovino ji je. Izgubila jo je že v mnogih evropskih deželah in sedaj jo izgublja tudi na Kitaskem.

Kominform ima svojo posebno "mrzlo vojno", namreč proti maršalu Titu. Neki reporter Knightovih dnevnikov priporavlja, da podtalni agenti sušljajo med "navadnim" ljudstvom v vzhodni Evropi, da maršal Tito ni pravi Tito temveč potvora. Pravi Tito da je umrl že dolgo pred vojno, sedanji pa se je postavil njegovih dokumentov in se razglasil za pravega Josipa Broza (Titovo rojstno ime). Sušljajo, da je imel "pravi Tito" par prstov odrezanih in bil je plešast. Potvorenji Tito pa ima vse prste in goste lase. Niti ni ta Tito Hrvati pač po Poljak po rodu. Kar bi ljudje take sušljace lahko vprašali je to: ako Tito ni "pravi" Tito, čemu so ga slavile vse komunistične stranke, tudi sovjetska, dokler se slednji ni zameril?

"Pričarani ženin" na odru SND

Cleveland, O.— V nedeljo, kateri pravimo tudi pustna nedelja, dne 27. februarja, poda Slovensko dramatsko društvo "Ivan Cankar" novo komedijo v treh dejanjih, "Pričarani ženin", spisalo Vladonov. Predstava se prične točno ob 3:30 popoldne. Začne se priporočljivo, da pride v avditorij SND na St. Clair ave. že ob 3. uri. Vstopnina je splošna samo 75¢ za odraslene osebe, otroci do 12. leta starosti so v spremstvu staršev prosti vstopnini. Ker je prostora dovolj, je priporočljivo, da pripelete s seboj tudi otroke, sami da so mirni v dvorani, pa je dobro.

Z spremembom smo izbrali povsem novo komedijo, ki bo sedaj prvič igrana v Ameriki in je tako smešna, da se bošte kar brez prestanka smejati skozi vse tri dejanja. Pozorišče igre je kmečka vas na Gorenjskem v Sloveniji. Vaščani in zaljubljeni se zbirajo pri vaškem koritu sredi vasi, kjer je napeljan vodvod, tam pa se razgovarjajo razne stvari in kavčijo zaroke in poroke. Največjo napetost povzroča prihod Amerikanca, ki se pride ženit in Amerike v domovino, v tisto vas. Igra je sijajna zamisel in je prav domača, kmečka. Zato napravite sedaj trden skelep, da se enkrat prav pošteno nasmejete in razvedrite, ker to je zadnja "Cankarjeva" pred-

stava v tej sezoni.

Z vprizoritvijo komedije "Pričarani ženin", stopa dramsko društvo "Ivan Cankar" v 31. leto svojega obstanka. Kot ste nam bili doslej vedno naklonjeni, vas prosimo, da ostanete tudi v bodoče tako. S sodelovanjem bomo lahko prevedrili še precej let, če nam kaj neprizakovanega ne prekriva naših načrtov. Samo še 20 let dela, pa bomo skupno praznovali 50-letnico obstanka društva. Ali mislite da bomo?

Za 30-letnico, ki smo jo praznovali dne 5. dec., se je pismeno oglašila tudi naša ustanovna članica in prva blagajnčarka dramskega društva "Ivan Cankar", Zofka Birk iz Kamnika na Gorenjskem. Ona pravi med drugim: "Za nas vse je Clevegrand. Kako se z veseljem spominjam vsega tam, med drugim tudi društva "Ivan Cankar". Ko bi prišla še enkrat tja, bi rada še igrala, vključ starosti."

Tudi mi se takoj spominjam Zofko Birkove v veseli bi bili vse, če bi se res znašla med nami. Ker pa ni dosti upanja, da bi se to zgodilo, jih želimo vse članu dramskega društva "Ivan Cankar" in drugi znanci še mnogo let zadovoljnega življenja, zdravja in sreče v rodni domovini.

Dramsko društvo "Ivan Cankar" želi, da bi pristopili za dramatiko vneti mladi Slovenci in Slovenke. Pravzaprav pri tem ne gre za nobeno določno starost, ker je vsak značajen Slovenc ali Slovenka dobrodoša pri nas. Zaželjivo je, da bi mlajši se vživili v dramatično umenost in da bi vodili društvo naprej, ko starejši odnehamo. V dramatični se človek izobražuje in imenito zabava. Zato ste vabljeni vse, ki vas dramatika veseli, da pristopite k društvu "Ivan Cankar", saj članarina je samo \$1 na leto, toliko da se izkaže resna volja biti član.

Vstopnice za k igri "Pričarani ženin" imajo vsi igralci v predpredaji in tudi jaz jih imam precej na roki, jih lahko dobite pri nas doma. V igri nastopi šest ženskih in pet moških in to so slednji: Josephine Levstik, Frances Ilc, Emma Plemel, Joyce Gorshe-Plemel, Margaret Grilc, Mrs. Marin, Frank Plut, Maks Travnen, Andrew Turkman, Frank Cesen in John Čeh. Kot vidite, so vsi dobri igralci in bole vse z vsemi zadovoljni.

Za dramsko društvo "Ivan Cankar", Razem Gorshe, predsednik.

"Gemblanje" v katoliških cerkvah

V Zed. državah se edino katoliške župnije izmed vseh cerkv ukvarjajo z "gemblanjem", ker jim to prinaša čedne dobitke. V Springfieldu, III., jim je oblast prepovedala "bingo". Zupniki se ježe, ampak državni tajnik je izjavil, da bo prepoved ostala v veljavni.

Vse znam! Svojim bližnjim sosedom na ljubo sem že nekako voljan žrtvovati samega sebe — toda kaj bi storili vi, če bi se pričas zglasil cel odred pionirjev in vas naprosil, da mu opišete spomine s poleta na daljni sever,

JUHIM MARTIČ (UKRAJINA)

Črte značaja

Zadnji čas se je v meni bolj in bolj prebjala želja, da bi menjal stanovanje, v katerem živim. Želja, da bi se odtok do končno odselil. V drugo ulico. Preseil bi se v drugi kraj. Da, celo v drugo mesto. Tako deluje name moje lastno rodno ime. Prevzame me živčna groza, kadar me kdor koli ogovori:

"Čuje, tovarš Karpenko?"

In že bi ga rad prehitel:

"Ne zamerite, vi ste ocividno v smoti. Jaz nisem tisti Karpenko..."

Zamislite si, kako hudo je človeku, kadar se zaveda, da nikoli "ni tisti"...

Zamislite si, kako hudo je človeku, kadar se zaveda, da nikoli "ni tisti".

Pridem z dela. Počivam. Prebiram časnik ali obzornik. Rezko zvonenje. Takšno zvonenje oznanja požar. Stečem. Odprem. Dekle. Lepo, prijetno dekle. Vsakomur se razveseli srce, kadar se nasmejhne takšno dekle.

In se je nasmehnih:

"Zdravstvujte!"

"Zdravstvujte!"

"Vi ste tovarš Karpenko?"

"Ne da bi podvomili."

"Tedaj podpišite in prevzemite brzojavko."

"Podpišem." Dekle odide jaz pa vzdihem: "Prelepo dekle! Le od koga je brzojavka?"

In berem:

"Pozdravljamo novi rekord. Stop. Zagotavljamo dobavo operke. Stop. Tekmovanje bomo vzdržali."

Pet podpisov, niti enega ne poznam.

In začnem premišljevati: kakšna opeka, kakšno tekmovanje? In brez pomisla zavrzem kopate, se obujem in pohitim k hišnemu upravitelju.

Naš hišni upravitelj vse ve in vse razume. Vsi tovarši bi si lahko žeeli takšnega hišnega upravitelja. Na vojski je bil kuhar, in nažaloma vzdihom v katerem je razprla svojo mapo in segla po svojih dvajsetih svinčnikih, je ves moj up, da bi ostal poštejnjek.

Gledam jo in iznenada začutim, da ji nisem v stanu razočerti. Rad bi, a ne morem. In rečem s svečanim glasom:

"Vstopite!"

Ko je šla po hodniku, sem še gojil slabotni up, da se mi bo posrečilo ostati poštejnjek. Razložim ji, kakšna je v resnicu ta reč. In jo sam povedem k tistem Krapenkam, katerega mora portretirati: saj so že vsi skupaj na mojem računu. Toda komaj je razprla svojo mapo in segla po svojih dvajsetih svinčnikih, je ves moj up, da bi ostal poštejnjek.

"Sedite semkaj in se ne ganičte! Mirno! Ne obračajte glave!"

In sem ubogal vsa njena povelja, naredbe, napotke. Komaj sem dihal. Počutil sem se brezupnega lažnivca in malopridneža.

In takoj so potekle tri ure.

"Za danes dovolj!" je odločno reklo dekle in začelo pospravljati svoje stvari. "Risbe vam pa še ne pokažem, toda če bo jutri prav tako srečen dan kakor danes, bom lahko poročala na zboru umetnikov, da sem predčasno izpolnila svojo nalogu."

Ko sem slišal, kakšen raport bo to, sem tako zmedel, da je niti nisem pospremil.

Naslednji dan je bil zanjo še bolj ugoden. Tako je vsaj rekla pri tem urah napornega dela in v tem času sem domalega osivel, tako me je grizla vest.

"Zdaj pa lahko pogledate!" je milostno privolilo dekle. In sem pogledal. Moj nedoljni obraz je gledal s portreta. Dosiham še nisem imel vzroka, da bi samega seboj obtoževal kakšnih kolik nelepih prestopkov. Toda, ko sem zdaj ogledoval lastni portret, sem slavo bogove katerega družega Karpenka.

"Jutri bova pa končala," je rekla mlada umetnica in mi ljubevnino prožila roko. "Izpolnit moram teles značilne poteze, ki pričajo o vaši možnosti, odkritosti in značajnosti!"

Slehderna beseda je bila kakor puščica v srce. Nisem imel pravice, da bi ji segel v roko, a nikakor nisem bil v stanu, da bi ji odkril resnico. Namesto "na svidenje" sem rekel zgodom.

Castna beseda, bržača ne bi bila nasprotovala, če bi jo pospremil. Ampak rekel sem jui "zgodom". Vedel sem, da bi ji v tem sanjavem poletnem večeru lahko rekel marsikaj, ne le tisto, kar je potrebno. Ce bi na vse pozabil, bi lahko temu dekletu objabil, da snamenem zanjo nov zvezdo, sto zvezd, pol neba! Prišel bi jui lahko, da nalač zanjo priveden belega medveda...

(Konec prihodnjic)

NEWS ITEM Small businessman new NAM president
...All six directors are top industrialists...

<img alt="A political cartoon by Fedor Majcen. It depicts a group of men in top hats and suits gathered around a man sitting in a chair labeled 'PRESIDENT'. One man holds a sign that says 'NEWS ITEM'.

Iz SANŠovega urada

3424 W. 26th St., Chicago 23, III.

SANS USTANOVIL SKLAD ZA ZDRAVILA

V soboto 29. januarja se je podružnicam, da si po možnosti vršila redna seja izvrševalnega same pripravijo program za svoj odsek Slovenskega ameriškega narodnega sveta. Med sprejetimi zaključki sta izredne važnosti posebno dva, namreč, da se meseca oktobra tega leta vrši tretja konvencija SANSa (kraj konvencije in nekatera druga vprašanja v zvezi s tem zaključkom bo določil, in rešil celo-kupni glavnih odbor potom pi-smskega glasovanja) ter da se ustanci poseben sklad, v katerem se bodo stekali prispevki in darila za nuskup zdravila streptomycina in drugih pomankanju-ječih zdravil, ki jih nujno rabijo bolniki v Sloveniji.

Podrobnosti glede konvencije, predkonvenčnih priprav ter volitev delegatov bodo sporočene podružnicam in drugim organizacijam, ki so v smislu naših pravil upravljene do zastopstva. Da bo konvencija čim reprezentativnejša, bo treba razgibati zanimanje za našo organizacijo vseh naših večjih in manjših našelbinah, zbirati novo in obnovljeno članarino ter na druge načine ojačiti upravni sklad, da bo zmogel neizogibne stroške. Podružnice so naprošene, da o tem vprašanju razpravljajo na prvi svoji seji in podvzamajo potrebne korake za doseg tega namena.

Člani izvrševalnega odseka so se zavedali potrebe po večji razgibanosti naše aktivnosti in so z velikim navdušenjem sprejeli sklep za ustavovitev posebnega sklada za zdravila. Naše izkušnje v preteklosti pričajo, da naši ljudje radi prispevajo, četudi težko, kadar gre za kako koristno in potrebno stvar. Brez primernih sredstev v upravnem skladu ni mogoče vršiti kakve večje akcije. In ravno tako je brez kakih privlačne akcije nemogoče pričakovati večjih dohodkov za kritje upravnih stroškov.

Način zbiranja prispevkov v sklad za zdravila se prepusta

Velik pridelek in strah za cene

Lan je pridelek žita v Zed. državah znašal sedem milijonov bušljev. Od tega je bilo koruze 3,600,000,000 bušljev. Skupni

pridelek je večji kot pa znašajo potrebe dežele, včetve povprečni izvoz žita v inozemstvo. Zato so cene padle in vladu skrbi, kako jih bi držala kvišku. Njen nasvet farmarjem je, da naj letos pridelek znižajo...

Imenik zastopnikov Proletarca

Kdor želi prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarca, prodajati Am. družinski koledar brošure in knjige, naj piše upravnemu, ki bo poslalo potrebuje listine in informacije.

CALIFORNIA.

Fontana: John Pečnik.
Oakland: Anton Tomšič.
Los Angeles: Frank Novak.
San Francisco: A. Leksan.

COLORADO.

Crested Butte: Ant. Slobodnik.
Pueblo: John M. Stonich.
Walsenburg in okolici: Edward Tomšič.

ILLINOIS.

Chicago in okolici: Frank Bizjak.
Joseph Oblak, Peter Verhovnik in Frank Zaitz.

INDIANA.

Indianapolis: Mary Stroj.

KANSAS.

Arma: Anton Shular.

INDIANA.

Indiana City: Mary Stroj.

MICHIGAN.

Detroit-Jearborn John Zornik, Joe Koršič.

M. MINNESOTA.

Buh: Max Mertz.
Chisholm: Fr. Klin.

MISSOURI.

St. Louis: John Spiller.

MONTANA.

Butte: Anton Zogel.
East Helena: Joseph Mihalek.
Red Lodge: K. Eranočnik.

NEW JERSEY.

Elizabeth: Am. Slobodnik.

NEW MEXICO

Gallup: Mary in Jennie Marinsek.

NEW YORK.

Watson: James Dekleva.

Akron-Barberton: Alois Ocepek.
Bridgeport in okolica: John Vitez.

Cleveland: John Trebel, Anton Jankovich in Frank Hribar.

Fairport Harbor: Lovrene Baje.

Girard: John Kosin in Andrew Krivina.

Lisbon-Power Point: Jacob Bergant.

Maple Heights: Frank Volkart.

Warren: Joseph Jež.

PENNSYLVANIA.

Alliquippa: Geo. Smrekar.

Avella: Frank Bregar.

Carmichaels: Anton Zupančič.

Crafton-Moon Run: Jennie Jerska.

Canonsburg-Strabane: Jacob Pavčič.

Export: Jos. Britz.

Forest City: Anthony Drasler, Jr.

Frank Leben.

Hermis: Anton Zornik.

Johnstown in okolica: Frank Cvetan.

Latrobe: John in Mary Fradel.

Houston: Louis Britz.

Library: Nick Triller.

Sharon: Joseph Cvelbar.

Potovalna zastopnika za Proletarca,

Ameriški družinski koledar in Maj-

ski Gini za zapadno Penno Anton

Zornik, Hermis, za Cambria

in Somerset okraj pa Frank Cvetan, Johnstown.

WASHINGTON.

Seattle: Lucas Debelsk.

WEST VIRGINIA.

Elm Grove: Frank Kosem.

Star City: Lawrence Selak.

Thomas: Lenhart Werdinek.

WISCONSIN.

Milwaukee in West Allis: Louis Barborič.

Sheboygan: Frank Stih.

Willard: Matt Mainar.

WYOMING.

Kemmerer in okolica: John H. Krzanić.

Rock Springs: Frank Remita.

ka druga redka zdravila poleg streptomycina, kar bi morda mi v Ameriki lažje ceneje nakupili, jim bomo ugodili.

Brez razlike na mednarodne in domače politične razmere in težave je SANS zopet pokazal, da sočuvstvuje z ljudstvom v starci domovini in da mu bo po-

magal kjer koli mogoče. Znani izrek pravi: Prijatelja spoznaš, kadar si v potrebi! SANS je ves čas njegove osvobodilne borbe stal na strani našega naroda v Sloveniji in bo stal na njegovih strani tudi v bodoče.

Marko G. Kuhel, tajnik SANS.

pa je tudi, da bi skoro vsak človek lahko našel zase najprimernejši čas ali najprimernejše okolische za globoko toda kratkotrajno spanje, ki bi mu nudilo isti odmor kot pa površno in dolgo spanje. S tem bi mogli precej povečati čas našega zavedenega življenja na zemlji.

niesnaženja, gnilobe itd. vendar strani.

Konservativno fašistično gibanje, ki je en čas zelo strašilo po Italiji, se je v volitvah slabobesno. Sedaj mladinci ustavljajo novega pod zavajalnim imenom "italijansko socialistično gibanje". Program mu je obnovitev močne Italije, nacionalizem Mussolinijev sorte, odločen voditelj, razveljavljenje mirovne pogode in povrnitev teritorijev, ki jih je Italija izgubila v vojni. To gibanje ima sedaj največ zaslombe med študenti.

Porajanje novih Azije

Na Kitajskem se dogaja velikanski socialni preobrat in v nedavnih volitvah na Japonskem je dobil tudi tam močna tla.

Spoli se duh za pravrat in za osvoboditev izpod "belega" (evropsko-ameriškega) imperializma širi po vsej Aziji in po otočih na Pacifiku.

"Revolucije" v latiniski Ameriki. Se najmanj trdnih tal ima gibanje za socijalni preverat v latiniski Ameriki. Komunistične stranke so bile v republikah latiniske Amerike zatreli in delujejo kolikor pa morejo, podtalno. Socialistične so bile že prej uničene.

Volitve se le tu pa tam vrše v kaki državi Centralne in Južne Amerike in največkrat izpadajo tako kakor hoče vlada, ki je že v sedlu. Potem se dobri opozicionalni vojaški kasti in se polasti vlade s silo. Takih "revolucij" je bilo v Centralnih in Južnih Amerikah minule mesece pet.

Neameriške aktivnosti bodo še na kongresnem rešetu

V volilni kampanji je predsednik Truman obljubil ukiniti notorični kongresni odsek za raziskovanje protiameričkih aktivnosti. A njegova stranka se je premisila ter ga obdržala tudi v sedanjem kongresu. Za rane strose mu je določila \$200,000.

Po praznovanju rojstnega dneva

Abrahama Lincoln

Zadnjega 12. februarja so spet slavili rojstvo Abrahama Lincoln in ga poveličevali v vse strane nebesa.

Abraham Lincoln je edini izmed vseh predsednikov v zgodovini naše republike, ki je res zrasel v velikancem.

Novinska informacijska služba Commoš Council je ob tej priliki pisala o njemu:

Rojen in odgojen v preprostem obilježju kentuckyjskih hrivov, je Lincoln posedoval plenitost duha, ki mu je omogočila, da je izpolnil svoje dolžnosti kot voditelj in predsednik, ki se je boril za osvobajanje sužnjev in tudi proglašil osvoboditev tri milijone črncev, ki so bili dotlej sužni belih gospodarjev v deželi "zasnovani na podlagi svobode in posvečeni propoziciji, da so vsi ljudje rojeni enako pravno."

Temu cilju posvečena dežela se je v času Lincolna uspešno borila za svoj obstoj in iz konflikta med severom in jugom dežele se je izcimila Unija, ki od tistih dob nosi prapor svobode in v njegovem znamenju je tudi izšla zmagovita iz dveh svetovnih vojn. Ali tudi v Ameriki dvajsetega stoletja, v prosvitljem Novem svetu, ki se je boril proti sovražnikom demokracije tisoče milj od svojih meja, delo velikega Lincolna še ni končano.

Kongres Zed. držav si je zgodaj prizadeval, da dopolni Lincolnovo delo. Trinajsti dodatek k Ustavi je uveljavil Proglas emancipacije in s tem odpravil sužnost v Zed. državah. Leta 1868 so bili zakonito proglašeni za državljanje novo osvobojeni bivši sužnji-črnci. Zadevni zakon je tudi določal, da federalna vlada poskrbi, da na jugu ne bodo zatirane civilne svobodne ljudstva. In četudi zakon ni omenjal črncev, je bilo kongresnim vodjem dobro znano, da bodo ti imeli malo svobodščin na jugu brez vladne pomoči in brige. Na žalost je bila vrednotna zaščitnega zakona krampljena iznenačen potom odločenje v zveznem zavodnem skupščini na kožo spečega, dokler se ne zbudí. Pri takih poizkusih so odgovorili, da so osebe z globokim spanjem skoraj docela neobčutljive za zvoke. Vsi opisani načini pa imajo za slabo stran, da se oseba pri poizkusih zbudí. Zato so iskali nove načine merjenja, tako da pri njih ne bi zbudili spečega.

Tak postopek je merjenje množine ogljikovega dvokisa v izdihnanem zraku. V spanju namreč človek manj in bolj površno diha. Množina izdihnanega ogljikovega dvokisa se pa veča z globino spanja. Pri tem postopku merimo gibanje med spanjem. Čim bolj površno spimo, tem bolj se premikamo, dočim se v zelo globokem spanju skoraj nič ne gibljemo. Vgradili so v posteljo — oziroma pri živalskih poizkusih v ležišču živali — membrano, na kateri se odraža tresljaj. Te tresljaje označujejo posebno pisalo na papirnatem traku. Tako dobimo tako imenovani "aktogram", s katerim lahko sledujemo globino spanja.

Iz mnogih takih poizkusov so znanstveniki napravili določene zaključke z namenom, da se skršaj dolžina spanja, ne da bi pri tem množili vrednost odmora in škodovalo zdravju. En tak predlog se opira na dejstvo, da se kmalu po pričetku spanja doseže njegovo največjo globino, ki potem postopoma pojema. Priporočajo torej, da bi mesto osemurnega spanja uvedli dva-kratno spanje po tri ure. Tem bi pridobil dve uri, vrednost odmora pa bi bila ista. Drugi počet trdijo, da je narava določila človeku čas za spanje od 19 do 23.20 ure. Pravijo, da bi to štirino spanje zadostovalo, če bi spali v tem "naravnem" času.

Nekatere južne države so odpravile volilni davek lanskoto leto in zvezno vrhovno sodišče je podalo odlok po katerem imajo črni zdaj pravico voliti v "belelopotnih primarnih volitvah". Kljub temu se večina Američanov zaveda, da se ni docela urednila in uveljavljena ideja in dedičina enakih prilik in enakopravnosti pred zakonom, kar je zelo učinkovito. Lincoln, Onim, ki o tem niso bili poučeni, nudi dejstvo in številke predsednikovo poročilo o civilnih svobodčinah. To poročilo je bilo izdan po prednem letom in kaže na koliko različnih načinov so milijoni Američanov prikrajšani na koristnih demokracije.

Poročilo obenem podaja citate o uspehih črnskih državljanov naše dežele. Mnogo teh uspehov je pripisovali njim samim, ker so delovali za izboljšanje v tem pogledu med svojim ljudstvom potom svojih organizacij, kot je Narodna zveza za napredek črncev. Ta zveza je bila ustanovljena ob stoletnici Lincolnove smrti — 1. 1909. V teku zadnjih 40 let je zaznamovala velik napredok in porast ter zdaj šteje kakoge pol milijona članov, ki predstavljajo vse rase in verouzrovanja. Njene aktivnosti se širijo in hkrati se višajo uspehi.

HOUSING SHORTAGE

Profit System Fails
To Provide Adequate
Housing

New York. (FP) — The housing situation is "probably worse" than it was a year ago, a survey by the Family Service Association of America revealed here.

Despite the building of 900,000 dwelling units in 1948, the study said, "normal population growth and the present rate of new marriages have outstripped housing built a year ago... Millions of Americans are still unable to find simple, uncramped and clean shelter within the limits of their purchasing power."

One hundred and thirty-five Family Service agencies in 31 states, Canada and Hawaii took part in the survey, which charged that the housing shortage is responsible for breakdowns in family life. Many husbands and wives, it was reported, are temporarily living apart because of inadequate housing.

'Call Stalin's Bluff'
Says Secretary of
Socialist Party

"Call Stalin's bluff" was the advice given to President Harry S. Truman by Harry Fleischman, national secretary of the Socialist Party.

The Socialist official declared that "Stalin's announced willingness to meet with President Truman at some acceptable place to discuss a peace pact is one more shot in the current Russian peace offensive."

If President Truman just dismisses it as another "phony offer" by Russia, he will be playing into the hands of Stalin's propagandists throughout the world, who will seize upon that to 'prove' that the United States does not want peace."

The President, after consultation with the Western democratic nations and the United Nations, should call Stalin's bluff. Mr. Truman should agree to meet with Stalin — perhaps in Berlin, prime victim of the cold war—but he should be prepared to drive a hard bargain for humanity and world peace.

To Mr. Stalin's announced willingness to join with the U.S. in measures leading to "gradual disarmament", Mr. Truman should counter with willingness to join with the United States in measures leading to "gradual disarmament", a proposal for: (1) the immediate lifting of the Berlin blockade as a prelude to a full settlement of the German problem; (2) the abolition of the veto power in the United Nations Security Council; (3) universal disarmament of all weapons, including the atomic bomb, under international inspection and control.

Should Stalin refuse to accept these conditions, he will convict himself, and the Communist-controlled nations, of hypocrisy and unwillingness to accept a real peace. His "peace offensive" will have boomeranged against him in the minds and hearts of the people of the world.

If Stalin accepts, we will have provided the climate in which the world may secure peaceful solution of the grave conflicts which are inevitable, but must be transferred from the realm of war if civilization is to survive in this atomic age." — Reading Labor Advocate.

CASTE SYSTEM

At a troop transit base on the Suez, there are ten (10) lavatories marked as follows:

Officers, European
Officers, Asiatic
Officers, Colored
Warrant Officers and Sergeants
European
W.O.S., Asiatic
W.O.S. Colored
Other Ranks, European
Other Ranks, Asiatic
Other Ranks, Colored
The 10th was for WACs.

LITTLE LUTHER

By JOHN PAINE

You can say what you will about big business, Luther, but you can't deny that when it comes to the latest things, big business has the know-how," remarked Mr. Dilworth, the Dimity Diaper czar and homespun philosopher.

"Pop, you're in rare form," yelled Luther. "What you just said had absolutely no meaning. Keep talking. I'm sure this will grow into a splendid conversation."

"Luther, your attitude annoys me. A few more cracks like that and I'll send you to bed with a fat lip. What I'm talking about is the latest advances of science. Like, for instance, at a recent General Electric science forum, a skin doctor said you can tell what a man does for a living just by looking at him."

"Keep talking, Pop."

"Thank you. This man said you can tell a baker by the pimples on his thighs. You see, he leans against a bench and the friction produces pimples on his thighs. Isn't that remarkable?"

"Keep talking, Pop."

"Thank you. This man also said you can sometimes tell a man's occupation by his odor. In that connection he mentioned bartenders, incinerator workers, ash collectors, sauerkraut packers, fertilizer workers, hostlers and dishwashers. Isn't that remarkable, Luther?"

"It certainly is, Pop! Who in the world would have dreamed that a sauerkraut worker would smell of sauerkraut? Why, only the other day I was thinking to myself about sauerkraut workers and how to recognize one when I saw one. It never occurred to me that all I have to do is sniff around and when I smell sauerkraut, I have my man!"

"Yes, Luther. Never let us think that science is asleep. Do you know what else this man said?"

"Tell me, Pop — I can hardly wait!"

"This man said you can tell a shoeshiner by his nails, which will be stained black!"

"Suppose he's been shining brown shoes, Pop?"

"I don't know, my boy. That's an interesting question. Maybe they haven't worked that out yet."

"Pop, suppose a man came to you and asked for a job as a personnel director. How would you apply your new knowledge?"

"I'm glad you asked, Luther. I would look carefully at the man to see if he looked like a personnel director."

"How does a personnel director look, Pop?"

"Luther, a personnel director looks like, er, well—he looks very much like you'd expect a personnel director to look!"

"Go to the foot of the class, Pop. You failed miserably. You forgot the sure-fire method of telling an experienced personnel director."

"How, Luther?"

"In common with sauerkraut workers, Pop, personnel directors are identifiable by their smell!"

"Luther, let's leave Taft-Hartley out of this, please."

"Very well, Pop. Now let's see if you can tell me how to identify a majority stockholder. Go ahead."

"Well, Luther, I'd look to see if he looked like a majority stockholder."

"I can see you still haven't learned my lesson, Pop. Listen. Remember the baker, who had pimples on his thighs from working?"

"Yes."

"Majority stockholders also have pimples, from sitting."

"Watch your language, Luther!"

"One more question, Pop. How would you know someone wanted to buy Dimity Diapers to sell in his store?"

"First, I'd look at his hands..."

"Fooley, Pop. You never learn. You know what I'd do?"

"What?"

"I'd just ask him."

"That's not a bad idea, Luther."

"Science never sleeps, Pop."

GENERAL ELECTRIC
TO 'SELL' AMERICA

General Electric plans to use some of the wealth its workers produce but do not get, to cover the costs of advertising the beauties of the free enterprise system in foreign lands. The "messages" will be prepared jointly under the Advertising Council and the State Department.

The ads will appear to be descriptive of how electrical appliances are made, but will emphasize the glorious life of the American worker.

PROLETAREC

CHICAGO, ILL., February 16, 1949.

THE MARCH OF LABOR

Layoffs Look Phony

A Depression Is Not Necessary

Some say it's not a depression. To the man who has been laid off, it looks exactly like one. But there are some strange looking features on it this time.

There isn't too much of EVERYTHING. There are shortages of aluminum, of steel, of copper and zinc; and some of this is blamed on a shortage of electric power.

Some of the lay-offs have a very phony look. Public utility companies with expansion programs under way, with material on hand, and work to do, laid off substantial numbers. Seamen are on the beach, while food and coal that was to have been shipped to Europe remains here, for a shortage of vessels, while 20 times as many vessels as were needed to ship the unshipped food lie in the boneyard.

The evidence of depression showed up first in such industries as textiles, furniture, etc., some of it a year ago.

Add that up. Some of it adds up easier if we remember:

There is supposed to be an argument for a fourth-round wage increase right now, and the appearance of depression beats saying "NO" at the conference table;

Congress is considering budgets and taxes now, and the big boys would like to see you taxed more and them taxed less, and they argue that bigger taxes make depression.

These considerations can help explain some of it, but they won't explain all of it. It won't for instance why signs of "over-production" and depression hit some consumer goods lines a long time ago. While much of the evidence points to a deliberate policy of forcing depression, this would seem to be playing with fire at a time when a fourth of the human race is slipping under the Communist yoke in China, when the retailers are trying to sell Free Enterprise in the stores, and General Electric is trying to sell the superiority of this "American" system with ads in Europe.

"Fortune" magazine, protesting the idea of higher taxes, advertises in the papers "even the U.S. can't afford a depression"; and no doubt it means "afford" less in the bookkeeping sense than in the sense of a world struggle for power. The malignant minority that runs capitalist society is not however altogether averse to playing with such fire; it seeks sanctional interests and gains rather than collective stability; it has been short-sighted enough to generate Mussolini, Hitler and Franco; and in its family circles there have been prolonged discussions as to whether workers are kept in line best by feeding them to the point of contentment or by keeping them up against it and grateful for a job, and fearful of any sort of change.

Again, as far as the business system can be said to have a 'normal' condition, it is that of 'slack times.' It finds "full employment" indigestible.

High Taxes and Low Living

The enactment of Truman's record peacetime budget of close to \$42 billion 'must—simply must—keep American living standards at a lower-than-necessary level.'

We say this because the money to be raised so not to be used chiefly for social services.

About half of the sum is to be spent for further prosecution of the "cold war" that is now being waged against Soviet Russia in Europe and Asia. Other significant sums are to be spent for the maintenance and enlargement of a huge peacetime military machine for possible use when the "cold" war gets hot.

The act provides that such purchases "shall be made, so far as is practical, from supplies of materials in excess of the current industrial demand." So evidently the stockpilers don't figure it practical to take up only the surplus, even though some phases of unemployment are derived from shortage of materials, as aluminum, electric power, copper... It might be that the passage of a quarter of the human race in China under the domination of the communist power has something to do with his decision.

Remember there's blue sky behind the blackest cloud.

WHY HE ESCAPED

G-Man: "Get away, he did? Did you guard all the exits?"

Policeman: "Yes, but we think he must have left by one of the entrances."

The ads will appear to be descriptive of how electrical appliances are made, but will emphasize the glorious life of the American worker.

It is better to be alone than in bad company.

—Reading Labor Advocate.

DISTORTED FIGURES

Newspapers Blow Up Sag in Prices; Cry For Pay Cuts

On the basis of little more than a hairline drop in living costs, newspapers this week launched a nationwide drive to block wage increases and even to encourage wage cuts.

All sorts of "phony" headlines and stories were carried, all designed to make it appear that the cost of living had taken a big tumble.

The "Washington Post," owned by the multi-millionaire Eugene Meyer, former "big shot" on Wall Street, furnishes a first-class example of this propaganda campaign.

One day it carried a headline reading: "Wage decline seen as costs continue to drop."

A smaller sub-head read "Price Index Goes Down Three Tenth of One Per Cent" and then "Pay Cuts in Prospect."

WHAT AN ALIBI FOR WAGE CUTS!

In other words, on the basis of a three-tenths of one per cent slip in a price index, the paper starts a hubbub for slashing wages!

By contrast, neither the "Post" nor any other newspaper launched any move for wage increases after the war when prices were zooming by five, 10 and 25 per cent a throw.

The same "Washington Post" a day earlier ran a front-page headline declaring "Poultry Prices Decline Here to Lowest Level Since OPA." Other papers published similar stories about various products.

MORE EXAMPLES OF DISTORTION

That's outright distortion. What happened was that poultry and a few other items slipped back to the level of October 1946, when price control was "officially" abandoned. For all practical purposes, however, O.P.A. was killed in June, 1946, when Congress balked at renewing the controls.

Prices of foods shot up 25 to 30 per cent in the following 30 days, and some articles as much as 50 per cent, before Congress enacted weak, new controls. These were finally dropped in October when they proved completely ineffective to halt the steady rise in prices.

Thus, a fair comparison would relate present prices to those of June, 1946. But no newspaper did that.—Labor.

Ain't It Wonderful?

THE MACHINE

The machine is a wonderful invention. It can do everything—but think. It's just like a human.

The machine no longer needs anyone to watch it working. It has been converted to Stakhanovism in Russia, to the Bedaux system in Germany and to the idea of Labor-Management Co-operation in the United States. It works for nothing, for fun, or just for the hell of it. It's just like a human.

The machine has no name, but it has a number. Its number is stamped on its back side, and is with it all the days of its work life. Not having to think, the machine does not have to know its number nor does it have to know why it carries it. Its number gives it "security", social security, and it knows that when it is worn out with working, or when the factory closes down, some nice little lady from the front office will come around and give it a little oil, a little grease and maybe, a song and dance. It's just like a human.

Having no brains, the machine will willingly help to make tools to destroy itself. It will help in the making of hammers by which it can be bludgeoned, saws by which it can be cut in pieces, gimmicks from which it can get a belly ache and having made these things, will suffer in silence, knowing nothing when they are used for the purpose for which they have been designed. It's just like a human.

Being busy, the machine will hum like a baby in its bath, purr like a cat having its belly scratched, or roar like a politician saving his country. Unemployed, the machine

BUSINESS 'ADS' ADMIT FABULOUS PROFITS

The McGraw-Hill Company, which calls itself "headquarters for business information," and publishes a score of business magazines, this week paid for full-page newspaper advertisement predicting "American industry will spend about \$55 billion for new plants and equipment in the next five years."

We hope industry will expand and grow stronger, but, upon careful reading, this expensive

ad turns out to be an argument that the billions for expansion must be provided in three ways:

First, workers must refrain from asking wage increases. Second, Congress should hold down taxes on corporation profits, to give businessmen confidence and incentive. Third, taxes on corporations should be further reduced by giving them larger depreciation allowances.

In the face of that argument, McGraw-Hill makes one extremely significant admission. It is this:

Of all industrial companies, 76 per cent expect to get their expansion money out of profits. The other 24 per cent expect to get the money from profits, plus sale of new stock.

Thus profits will furnish most of the \$55 billion. That's a staggering sum. It is 57 per cent of the \$96 billion which, McGraw-Hill says, is the entire value of all present "manufacturing facilities" in the country.

Industrialists must be prospering fabulously in these post-war years, or they could not spend that huge sum out of profits, after paying dividends to stockholders.

Incidentally